

Sygn. akt I C 1165/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marcin Sroczyński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Operacz – Nizioł

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 roku w Inowrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w K.

przeciwko D. P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.002,96 zł (sześć tysięcy dwa złote

96/100),

2. umarza postępowanie co do kwoty 307,27 zł (trzysta siedem złotych 27/100),

3. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

4. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.146,65 zł (dwa tysiące

sto czterdzieści sześć złotych 65/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa

procesowego,

5. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 298,95 zł (dwieście dziewięćdziesiąt

osiem złotych 95/100) tytułem zwrotu kosztów sądowych,

6. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w

I. kwotę 684,82 zł (sześćset osiemdziesiąt cztery złote 82/100) tytułem

zwrotu kosztów sądowych od ponoszenia których zwolniona była pozwana,

7. w pozostałym zakresie nie obciąża pozwanej kosztami sądowymi,

8. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) na rzecz radcy

prawnego E. N. kwotę 805,35 zł (osiemset pięć złotych

35/100) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej

pozwanej z urzędu.

SSR Marcin Sroczyński

Sygn. akt I C 1165/14

UZASADNIENIE

W dnia 25 lipca 2013 roku powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w K. złożył pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanej D. P. i wniósł o zasądzenie kwoty 39.843,58 zł. Na wartość roszczenia składała się kwota 23.989,74 zł należności głównej, kwota 2.212,42 zł odsetek umownych, kwota 13.641,42 zł odsetek karnych. Powód wniósł również o zasądzenie od kwoty należności głównej 23.989,74 zł odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 25 lipca 2013 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 15 września 2009 roku pozwana zawarła z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. umowę nr (...). Pozwana zobowiązała się do spłaty zadłużenia na zasadach określonych w umowie i regulaminie udzielania kredytów i pożyczek. W związku z nieuregulowaniem w terminie należności Bank wypowiedział umowę i wezwał pozwaną do zapłaty. Wierzytelność objęta pozwem jest wymagalna od dnia 24 lutego 2011 roku. Pozwana mimo działań windykacyjnych nie uregulowała w pełni należności. Pozostała do zapłaty wierzytelność została zbyta w dniu 7 czerwca 2014 roku przez (...) Bank S.A. na rzecz powoda. Powód poinformował pozwaną o cesji wierzytelności oraz wezwał do ponownej zapłaty zaległości pismem z dnia 24 czerwca 2013 roku wskazując, iż w przypadku braku zapłaty sprawa zostanie skierowana na drogę sądową. Postanowieniem z dnia 16 września 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty przekazał sprawę do rozpoznania do (...).

Pozwana D. P. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazała, iż umowa pożyczki jest nieważna, albowiem od 1999 roku leczy się psychiatrycznie. W momencie zawierania tej umowy nie była świadoma jej konsekwencji i następstw. Nie zdawała sobie sprawy z bardzo poważnych skutków swego działania. Pożyczkę wzięła nie dla siebie. Namówiła ją do tego jej sąsiadka W. L., która przychodziła do niej codziennie. Pismem procesowym z dnia 21 kwietnia 2015 roku uzupełniła swoje stanowiska i podniosła, iż powód nie udowodnił że jest wierzycielem pozwanej. Podniosła także zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 15 września 2009 roku została zawarta umowa pożyczki numer (...) między (...) Bank S.A. z siedzibą we W., a pozwaną D. P.. W wyniku zawartej umowy pożyczki pozwana otrzymała do dyspozycji kwotę 23.940,23 zł. Jednocześnie pozwana upoważniła Bank do pomniejszenia kwoty pożyczki o kwotę całkowitego zadłużenia z tytułu aktywnej umowy z dnia 10 lipca 2009 roku numer (...) w wysokości 6.310,23 zł, a kwota 16.900 zł została jej wypłacona gotówką w dniu 15 września 2009 roku, którą przekazała W. L..

Dowód: umowa pożyczki z dnia 15 września 2009 roku numer (...) k.15-17

potwierdzenie wypłaty gotówkowej k. 138, zeznania pozwanej w charakterze

strony k. 110-111, zeznania świadków D. P. k. 98-99,

S. P. k. 100-101, L. N. k. 120

W dacie zawierania umowy w dniu 15 września 2009 roku pozwana nie miała zachowanej zdolności do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji, nie była zdolna do antycypowania podejmowanych decyzji.

Dowód: dokumentacja medyczna k. 65-73, opinia sądowa – psychiatryczna z dnia

16 lipca 2016 roku k. 122-129

W dniu 2 grudnia 2011 roku do (...) wpłynął wniosek (...) Bank S.A. o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu obejmującego wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki numer (...) z dnia 15 września 2009 roku. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy (...) nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

Dowód: akta I Co 7055/11 (...)

W oparciu o przedmiotowy tytuł wykonawczy w dniu 11 czerwca 2012 roku został złożony wniosek przez (...) Bank S.A. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu M. D. o wszczęcie egzekucji przeciwko pozwanej. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na wniosek (...) Banku S.A. postanowieniem z dnia 30 września 2013 roku.

Dowód: akta komornicze Km 2107/12

W dniu 7 czerwca 2013 roku została zawarta umowa przelewu wierzytelności między (...) Bankiem S.A. z siedzibą we W., a powodem. Przedmiotem umowy przelewu wierzytelności była wierzytelność objęta przedmiotowym postępowaniem.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 7 czerwca 2013 roku wraz z wykazem

wierzytelności k. 18- 20

Sąd zważył co następuje

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedłożone dokumenty, których wiarygodność nie była kwestionowana przez strony, zeznania świadków, pozwanej w charakterze strony oraz opinię sądowo – psychiatryczną. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności przedłożonych dokumentów jak również zeznań świadków i pozwanej w charakterze strony. Zeznania te korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. W przedmiotowej sprawie okolicznością bezsporną między stronami było, iż pozwana zawarła z (...) Bankiem S.A. w dniu 15 września 2009 roku umowę pożyczki i otrzymała do dyspozycji z tego tytułu kwotę 23.940,23 zł. Jednocześnie pozwana upoważniła Bank do pomniejszenia kwoty pożyczki o kwotę całkowitego zadłużenia z tytułu aktywnej umowy z dnia 10 lipca 2009 roku numer (...) w wysokości 6.310,23 zł, a kwota 16.900 zł została jej wypłacona gotówką, którą przekazała W. L. co przyznał na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 roku pełnomocnik powoda. Natomiast pozwana podnosiła szereg okoliczności mających skutkować brakiem zasadności roszczenia wobec jej osoby. Sąd poniżej do tych okoliczności będzie odnosił.

Pozwana podniosła, iż powód nie udowodnił, że nabył wierzytelność objętą żądaniem pozwu. Zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie. Na powyższą okoliczność powód przedłożył umowę przelewu wierzytelności z dnia 7 czerwca 2013 roku zawartą między (...) Bankiem S.A., a powodem wraz z aneksem do tej umowy z dnia 24 czerwca 2013 roku i wykazem wierzytelności (k.18-20).

Odnosząc się do kolejnego zarzutu pozwanej tj. przedawnienia roszczenia to zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie. W stanie faktycznym sprawy w dniu 13 listopada 2011 (...) Bank S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko pozwanej obejmujący wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki z dnia 15 września 2009 roku i wystąpił w dniu 2 grudnia 2011 roku do (...) z wnioskiem o nadanie temu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Postanowieniem (...) z dnia 8 grudnia 2011 roku w sprawie I Co 7055/11 została nadana klauzula wykonalności przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Tym samym złożenie wniosku o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia. W przedmiotowej sytuacji nie ma zastosowania art. 125 k.c. zgodnie z którym roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przed sądem przedawnienia się z upływem lat dziesięciu, chociażby

termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. W tym miejscu należy wskazać na stanowisko judykatury, iż art. 125 k.c. nie ma zastosowania do roszczeń stwierdzonych bankowym tytułem egzekucyjnym. Roszczenia te przedawniają się w terminach przewidzianych do roszczeń danego rodzaju (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 roku wydana w sprawie o sygn. akt III CZP 101/02). Następnie w dniu 8 czerwca 2012 roku (...) Bank S.A. złożył wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu M. D. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko pozwanej w oparciu o przedmiotowy tytułu wykonawczy. Postępowanie było prowadzone w sprawie Km 2107/12. Powód złożył pozew przeciwko pozwanej w dniu 25 lipca 2013 roku.

Pozwana podniosła również zarzut nieważności umowy z dnia 15 września 2009 roku z uwagi na swój stan psychiczny. Sąd na powyższą okoliczność dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny psychiatrii. Biegły sądowy dr n. med. J. T. w opinii z dnia 16 lipca 2016 roku wskazał, iż w dacie zawierania umowy w dniu 15 września 2009 roku pozwana nie miała zachowanej zdolności do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji, nie była zdolna do antycypowania podejmowanych decyzji i stan ten mógł powodować uległość do sąsiadki W. L. (k.121-129). Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wskazanej opinii. Powód nie kwestionował treści opinii i w tym zakresie jako podstawę swego roszczenia wskazał na regulacje art. 410 § 2 k.c. zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Jak wskazuje się w doktrynie nienależne świadczenie nie jest odrębną instytucją prawną, a wykazującym pewne swoistości elementem czy fragmentem instytucji bezpodstawnego wzbogacenia. Stosuje się więc do niego wszystkie pozostałe przepisy konstruujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia art.405-409 k.c.(tak Kodeks cywilny Tom I pod redakcją Marka Gutowskiego C.H. Beck 2016). W tym zakresie pozwana podnosiła, iż nie jest zobowiązana do zwrotu, albowiem nie uzyskała żadnej korzyści. W stanie faktycznym sprawy niewątpliwie doszło do spełnienia świadczenia na podstawie nieważnej umowy w wyniku którego pozwana otrzymała kwotę 23.940,23 zł. Jednocześnie pozwana upoważniła Bank do pomniejszenia kwoty pożyczki o kwotę całkowitego zadłużenia z tytułu aktywnej umowy z dnia 10 lipca 2009 roku numer (...) w wysokości 6.310,23 zł, a kwota 16.900 zł została jej wypłacona gotówką, którą przekazała W. L.. Zgodnie z art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. W tym miejscu należy wskazać, iż wzbogacony jest nadal ten, kto za pieniądze stanowiące korzyść czy uzyskane w zamian korzyści albo w zamian za surogat nabył jakiś przedmiot mający określoną wartość majątkową (tak Kodeks cywilny Komentarz pod redakcją Konrada Osajda Wydawnictwo C.H. Beck 2017). Pozwana dokonując spłaty zobowiązania w kwocie 6.310,23 zł uzyskała wzbogacenie, albowiem zaoszczędziła sobie wydatku. Natomiast w zakresie kwoty 16.900 zł Sąd ustalił, iż kwotę tą pozwana przekazała W. L.. Okoliczności tej nie kwestionowała strona powoda k. 146. W zamian za przekazanie tej kwoty, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, pozwana nie uzyskała korzyści. Tym samym nie jest osobą wzbogaconą. W toku postępowania powód cofnął powództwo i zrzekł się roszczenia w zakresie kwoty 307,27 zł.

Odnosząc się do podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia to zgodnie ze stanowiskiem doktryny i judykatury obowiązek zwrotu nienależnego oświadczenia zalicza się do tzw. zobowiązań bezterminowych o których mowa w art. 455 k.c. i bieg terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z nienależnego świadczenia spełnionego w wykonaniu bezwzględnie nieważnej czynności prawnej rozpoczyna się od dnia, w którym uprawniony mógł w najwcześniejszym możliwym terminie wezwać zobowiązanego do zapłaty (tak Kodeks cywilny Komentarz pod redakcją Konrada Osajda Wydawnictwo C.H. Beck 2017, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2009 roku wydany w sprawie o sygn. akt II CSK 625/08 publik. OSP 2010/4/45). W stanie faktycznym sprawy tym dniem był 7 czerwca 2013 roku tj. dzień zawarcia umowy przelewu wierzytelności. Pozew został złożony przez powoda w dniu 25 lipca 2013 roku. W tym zakresie zarzut przedawnienia roszczenia był niezasadny.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd od pierwotnej kwoty 6.310, 23 zł odjął kwotę 307,27 zł i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.002,96 zł (punkt pierwszy wyroku). W zakresie kwoty 307,27 zł Sąd umorzył postępowanie (punkt drugi wyroku). W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo, w tym również w przedmiocie roszczenia odsetkowego. Powód domagał się zasądzenia od kwoty należności głównej tj. 23.989,74 zł odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 25 lipca 2013 roku do dnia zapłaty. Z uwagi na uznanie, iż umowa pożyczki z dnia 15 września 2019 roku dotknięta była nieważnością, a podstawą żądania odsetek była umowa tym samym brak było podstaw do zasądzenia odsetek umownych w sposób wskazany w pozwie (punkt trzeci wyroku). Pozwana wygrała proces w 85%, a przegrał w 15 %. Strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników. Koszt zastępstwa procesowego powoda wyniósł 2.417 zł, a pozwanej 2.952 zł, albowiem była reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, którego wynagrodzenie powiększone jest o podatek VAT. Z uwagi na wzajemną kompensację kosztów zastępstwa procesowego Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.146,65 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt czwarty wyroku). Powód uiścił kwotę 1.993 zł opłaty sądowej od pozwu. Z uwagi na wygranie procesu w 15% Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 298,95 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (punkt piąty wyroku). W toku postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny psychiatrii. Koszt sporządzenia opinii przez biegłego wyniósł 805,69 zł. Z uwagi na przegranie procesu przez powoda w 85% Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – (...) kwotę 684,82 zł (sześćset osiemdziesiąt cztery złote 82/100) tytułem zwrotu kosztów sądowych od ponoszenia których zwolniona była pozwana (punkt szósty wyroku). W pozostałym zakresie nie obciążył Sąd pozwanej kosztami sądowymi mając na uwadze jej sytuację materialną. Pozwana wskazała na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 roku, iż otrzymuje rentę w wysokości 670 zł i ma zajęcia komornicze. Jej miesięczny dochód wynosi 400 zł (punkt siódmy wyroku). Z uwagi na reprezentowanie pozwanej przez pełnomocnika z urzędu Sąd w oparciu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 15 pkt 1 i w związku z § 6 pkt 5 i w związku z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z § 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu przyznał na rzecz radcy prawnego E. N. kwotę 805,35zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu (punkt ósmy wyroku).

SSR Marcin Sroczyński